

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.008.11.2019

Pan Witold Kuźnicki
Dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych
w Janowie Lubelskim

Zarząd Dróg Powiatowych
ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 29
23-300 Janów Lubelski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/19/080 „Nadzór nad robotami drogowymi prowadzonymi na drogach lokalnych
w województwie lubelskim”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zarząd Dróg Powiatowych w Janowie Lubelskim (dalej: „ZDP” lub „Zarząd”), 23-300 Janów Lubelski, ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 29
Kierownik jednostki kontrolowanej	Witold Kuźnicki, Dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych w Janowie Lubelskim (dalej: „Dyrektor ZDP”), od dnia 9 marca 1999 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Informacje dotyczące zarządzania siecią dróg j.s.t. oraz prowadzonych robót drogowych.2. Udzielanie zamówień publicznych na budowę, przebudowę i remont dróg lokalnych.3. Nadzór nad realizacją zleconych robót drogowych, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz zapewnienia właściwej jakości ich wykonania.4. Egzekwowanie od wykonawców robót drogowych odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji za wady przedmiotu umowy oraz należnych kar umownych i odszkodowań.
Okres objęty kontrolą	Lata 2012-2018 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, mających istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Edward Szempruch, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/94/2019 z 18 czerwca 2019 r. (akta kontroli str.1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Zarządu Dróg Powiatowych w Janowie Lubelskim w zakresie nadzoru nad robotami drogowymi prowadzonymi na drogach powiatowych w latach 2012 – 2018. ZDP zapewnił prawidłowy nadzór nad realizacją robót prowadzonych na objętych kontrolą zadaniach.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>Objęte kontrolą postępowania o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzone zostały w trybie przetargu nieograniczonego z zachowaniem zasad uczciwej konkurencji i równego traktowania oferentów. Zapisy SIWZ³ i zawarte umowy należycie zabezpieczyły interesy ZDP.</p> <p>Dla kontrolowanych zadań Zarząd ustanowił inspektora nadzoru inwestorskiego, pomimo że dla tego rodzaju robót nie było to wymagane – roboty wykonywano na podstawie zgłoszenia. Funkcję tę powierzono osobie posiadającej wymagane uprawnienia do sprawowania nadzoru nad robotami drogowymi. Inspektor prawidłowo nadzorował realizację robót budowlanych, jednak nierzetelnie dokumentował w dziennikach budowy niektóre zdarzenia związane z kontrolą jakości użytych materiałów i wykonanych robót.</p>

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia (dalej: „SIWZ”).

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego negatywnego wpływu na objętą kontrolą działalność Zarządu i dotyczyły:

- nieokreślenia w opisie przedmiotu zamówienia na przebudowę drogi nr 2833L wymagań zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia;
- niewyegzekwowania od wykonawcy przebudowy drogi nr 2812L opracowania i przedstawienia do aprobaty inspektorowi nadzoru programu zapewnienia jakości (dalej: PZJ) oraz obowiązku uzyskania zatwierdzenia projektu organizacji ruchu przed rozpoczęciem robót budowlanych;
- niedokonywania wpisów w dziennikach budowy dróg nr: 2808L, 2304L, 2833L i 2812L dotyczących pobrania próbek kontrolnych z wykonanej warstwy wiążącej i ścieralnej nawierzchni bitumicznej do badań laboratoryjnych;
- nieprzeprowadzania systematycznych przeglądów gwarancyjnych i pogwarancyjnych przebudowywanych odcinków dróg powiatowych.

Dobłą praktyką Zarządu było pobieranie, w ramach nadzoru nad jakością robót, próbek użytych materiałów i wykonywanie badań ich jakości w laboratorium drogowym niezależnym od wykonawcy. Systematyczne stosowanie takiej praktyki pozwoliło ZDP na ograniczenie możliwości użycia przez wykonawców nieodpowiednich materiałów oraz niewłaściwego wykonania robót. Ponadto umożliwiało to skuteczne egzekwowanie potrąceń wynagrodzenia z tytułu niewłaściwej jakości użytych materiałów i wykonanych robót.

Zarząd prawidłowo naliczał i egzekwował od wykonawców kary umowne za przekroczenie terminów wyznaczonych do zakończenia przedmiotu umowy oraz za wykonanie prac niezgodnie z wymaganiami określonymi w specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót⁴ i w PZJ.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

1. Informacje dotyczące zarządzania siecią dróg oraz prowadzonych robót drogowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2012-2018 łączna długość dróg zarządzanych przez Powiat Janowski pozostawała na niezmiennym poziomie i wynosiła 324 km, w tym o nawierzchni twardej 283 km (z tego: ulepszonej - 280 km i nieulepszonej – 3 km) oraz o nawierzchni gruntowej 41 km (z tego: wzmocnionej – 2 km i naturalnej – 39 km).

Były to drogi klasy⁶:

- „G” (główne) o łącznej długości 9,5 km (do 26 kwietnia 2017 r. było to 32 km)⁷;
- „Z” (zbiorcze) o łącznej długości 147,5 km (do 26 kwietnia 2017 r. było to 125 km);
- „L” (lokalne) o łącznej długości 167 km.

(akta kontroli str. 74-135)

⁴ Dalej: „STWiOR”.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zgodnie z postanowieniami § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 2016 r. poz. 124), symbolem „G” oznaczane są drogi główne, symbolem „Z” drogi zbiorcze, natomiast symbolem „L” drogi lokalne.

⁷ Uchwałą Nr 160/692/17 z dnia 26 kwietnia 2017 r. zmieniającą uchwałę nr 100/433/12 Zarządu Powiatu w Janowie Lubelskim z dnia 23 października 2012 r. w sprawie przyjęcia klas dla dróg powiatowych Powiatu Janowskiego ze względów funkcjonalno-technicznych, Zarząd Powiatu w Janowie Lubelskim zmienił klasę drogi powiatowej nr 2808L Janów Lubelski (ul. Bialska) – Tokary – Huta Turobińska z G na Z.

1.2. W okresie objętym kontrolą ZDP zrealizował ogółem 108 zadań dotyczących przebudowy, rozbudowy i remontów dróg. W ich wyniku przebudowano, rozbudowano lub wyremontowano łącznie 87,3 km dróg powiatowych, z tego 84,8 km przebudowano lub rozbudowano, natomiast 2,5 km wyremontowano. Poniesione na ten cel wydatki wynosiły ogółem 58.560,1 tys. zł, z tego 17.418,2 tys. zł (29,74%) stanowiły środki własne Powiatu, natomiast 41.141,9 tys. zł (70,26%) dofinansowanie zewnętrzne pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa oraz od: gmin wchodzących w skład Powiatu Janowskiego, Nadleśnictwa Janów Lubelski, Powiatu Kraśnickiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego i od Wojewody Lubelskiego. W poszczególnych latach badanego okresu wydatki te miały tendencję rosnącą (za wyjątkiem 2018 r.) i wynosiły: w 2012 r. - 2.527,4 tys. zł, w 2013 r. - 2.779,2 tys. zł, w 2014 r. - 5.553,2 tys. zł, w 2015 r. - 6.386,7 tys. zł, w 2016 r. - 6.970,6 tys. zł, w 2017 r. - 19.026,6 tys. zł i w 2018 r. - 15.316,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 77-132, 136-154)

1.3. W okresie objętym kontrolą zadania związane z zarządzaniem siecią dróg powiatu Janowskiego, w tym m.in. w zakresie ich: planowania, budowy, przebudowy, utrzymania i remontów realizowała samorządowa jednostka organizacyjna Powiatu, tj. Zarząd Dróg Powiatowych w Janowie Lubelskim.

Przypisane Zarządowi ww. zadania były realizowane w szczególności przez funkcjonujące w strukturze ZDP wydziały: Inwestycji i Nadzoru (WliN), Dróg i Mostów (WDiM) oraz Obwód Drogowo-Mostowy (ODM)⁸. W latach 2012-2018 w ZDP zatrudnionych było ogółem od 22 do 28 pracowników, z tego: po trzech pracowników zatrudnionych na pełny etat w WliN i WDiM oraz od 11 do 12 pracowników zatrudnionych na pełny etat w ODM. W okresie objętym kontrolą zadania związane z nadzorem nad robotami drogowymi realizowało w ZDP łącznie sześciu pracowników, którzy posiadali wykształcenie wyższe (jedna osoba - inżynier budownictwa) oraz średnie (pięć osób - technik drogownictwa). Osoby te posiadały uprawnienia budowlane m.in. do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-inżynierskiej w zakresie m.in. dróg. Dwóch spośród trzech pracowników WliN oraz trzech pracowników WDiM odbyło w latach 2012-2018 szkolenia m.in. w zakresie: wykonywania niektórych czynności związanych z kierowaniem ruchem drogowym, udzielania zamówień publicznych, uzyskiwania zezwoleń na usunięcie i wycinkę drzew w pasach drogowych oraz w zakresie regulacji stanu prawnego dróg w świetle zmian w przepisach ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne⁹.

(akta kontroli str. 4-73, 155)

OBSZAR

2. Udzielanie zamówień publicznych na budowę, przebudowę i remont dróg lokalnych

Opis stanu faktycznego

2.1. Kontrolą objęto trzy postępowania o udzielenie zamówień publicznych na wykonanie przebudowy czterech dróg powiatowych:

- nr 2808L Janów Lubelski – Tokary – Huta Turobińska odcinek Godziszów Pierwszy – Zdziłowice Trzecie w lokalizacji od km 12+843 do km 14+300 oraz nr 2304L Stara Wieś – Wojdat – Stawce – Zdziłowice odcinek Kol. Stawce – Stawce w lokalizacji od km 6+575 do km 7+575 (dalej: „Przebudowa dróg nr 2808L i nr 2304L”). Postępowanie to zostało przeprowadzone w 2014 r.

⁸ W strukturze organizacyjnej ZDP funkcjonowały następujące komórki organizacyjne: Dyrektor, Główny Księgowy, Samodzielne stanowisko pracy ds. pracowniczych i plac, Samodzielne stanowisko pracy ds. bhp oraz ds. pozyskiwania funduszy unijnych i krajowych, Wydział Dróg i Mostów, Wydział Inwestycji i Nadzoru, Wydział Zaplecza Technicznego oraz Obwód Drogowo-Mostowy.

⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 725, ze zm.

w trybie przetargu nieograniczonego a wartość zamówienia według umowy wynosiła 1.581.425,40 zł brutto;

- nr 2833 Janów Lubelski ul. Turystyczna w lokalizacji od km 0+712 do km 1+830 (dalej: „Przebudowa drogi nr 2833L”). Postępowanie to zostało przeprowadzone w 2016 r. w trybie przetargu nieograniczonego a wartość zamówienia według umowy wynosiła 855.696,13 zł brutto;
- nr 2812L Wolica Pierwsza – Branew w lokalizacji od km 11+116 do km 14+284 (dalej: „Przebudowa drogi nr 2812L”). Postępowanie to zostało przeprowadzone w 2017 r. w trybie przetargu nieograniczonego a wartość zamówienia według umowy wynosiła 1.536.609,27 zł brutto.

(akta kontroli str. 156-159, 338-334, 504-510)

2.2. Wzory umów o udzielenie ww. zamówień publicznych, stanowiące element SIWZ, zawierały zapisy dotyczące zapewnienia należytej jakości robót i materiałów, m.in. zapisy dotyczące odbioru robót, atestów i aprobat technicznych na stosowane materiały, usuwania nieprawidłowości i wad stwierdzonych w czasie wykonywanych robót, zabezpieczenia należytego wykonania umowy i kar umownych. Postanowienia dotyczące rękojmi i gwarancji jakości zabezpieczały interesy ZDP. W dokumentach przetargowych i wzorach umów na przebudowę ww. czterech dróg wymagano od wykonawców opracowania i przedstawienia do akceptacji PZJ. Natomiast wymagania w zakresie kontroli jakości robót i materiałów zawarte były w SIWZ i w STWiOR przebudowy czterech ww. dróg.

(akta kontroli str. 156-159, 205-219, 229-243, 338-334, 400-416, 433-446, 504-510, 563-585, 606-625)

2.3. W STWiOR przebudowy dróg nr: 2808L, 2304L, 2833L i 2812L zamawiający określił zakres robót do wykonania, warunki realizacji oraz obowiązki wykonawcy. Opisane także zostały wymagania dotyczące właściwości wyrobów, ich transportu oraz wytyczne dotyczące organizacji ruchu na czas realizacji robót, odbioru końcowego i warunki płatności. Zapisy STWiOR określały zasady pozyskiwania materiałów i wyrobów budowlanych, składowania i przechowywania oraz postępowanie z materiałami, które nie odpowiadały wymaganiom i normom. Opisano wymagania dotyczące sprzętu i maszyn, które wykonawca zobowiązany był zastosować w odniesieniu do przepisów ruchu drogowego. Wskazano, że wytwórnice materiałów mogą być okresowo kontrolowane przez zamawiającego w celu sprawdzenia zgodności stosownych metod produkcji z wymaganiami a także, m.in., że:

- zamawiający jest uprawniony do dokonywania kontroli, pobierania próbek i badania materiałów w miejscu ich wytwarzania/pozyskiwania, a wykonawca i producent materiałów powinien udzielić mu niezbędnej pomocy;
- zamawiający, dokonując weryfikacji systemu kontroli robót prowadzonych przez wykonawcę poprzez m.in. swoje badania, będzie oceniać zgodność zastosowanych materiałów i robót z wymaganiami STWiOR na podstawie własnych badań kontrolnych, jak i wyników badań dostarczonych przez wykonawcę;
- zamawiający powinien pobierać próbki materiałów i prowadzić badania niezależnie od wykonawcy, na swój koszt. Jeżeli wyniki tych badań wykażą, że raporty wykonawcy są niewiarygodne, to zamawiający oprze się wyłącznie na własnych badaniach przy ocenie zgodności materiałów i robót z dokumentacją projektową i STWiOR;
- zamawiający może również zlecić, sam lub poprzez wykonawcę, przeprowadzenie powtórnych lub dodatkowych badań niezależnemu laboratorium. W takim wypadku całkowite koszty powtórnych lub dodatkowych badań i pobierania próbek poniesione zostaną przez wykonawcę;

- pobieranie próbek przez wykonawcę będzie odbywać się w obecności inspektora nadzoru inwestorskiego.

W STWiOR określono dokumenty budowy i sposób ich prowadzenia a także warunki odbioru końcowego, tj. po przedłożeniu dokumentacji zawierającej m.in. atesty, aprobaty techniczne na materiały i badania składu mieszanek mineralno-asfaltowych. Określono również zasady dotyczące przedmiaru i obmiaru robót, stosowane urządzenia i sprzęt pomiarowy. Na wykonawców nałożono obowiązek stosowania materiałów, które posiadają certyfikaty na znak bezpieczeństwa oraz deklaracje zgodności z normami. Ustalono, że odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu, powinien umożliwić wykonanie ewentualnych korekt i poprawek.

(akta kontroli str. 160-180, 345-368, 511-547)

2.4. Objęte kontrolą trzy postępowania o udzielenie zamówień publicznych na wykonanie:

- przebudowy dróg nr 2808L i 2304L o wartości 1.831.105,38 zł, co stanowiło równowartość 433.407,98 euro;
- przebudowy drogi nr 2833L o wartości 666.418,45 zł, co stanowiło równowartość 159.625 euro;
- przebudowy drogi nr 2812L, o wartości 1.563.568,71 zł, co stanowiło równowartość 374.516,45 euro;

zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2014 r. Prawo zamówień publicznych¹⁰, w trybie przetargu nieograniczonego. Wartość poszczególnych zamówień ustalono na podstawie kosztorysów inwestorskich opracowanych odpowiednio na: 7, 27 i 34 dni przed dniem wszczęcia postępowań o udzielenie ww. zamówień, z zachowaniem reguł określonych w art. 32-33 i art. 35 Pzp.

Dokonano wyboru ofert najkorzystniejszych, według kryteriów określonych w SIWZ¹¹.

Przedmiotowe postępowania przeprowadzono zgodnie z przepisami Pzp, stwierdzono jednak nieprawidłowość w przetargu na przebudowę drogi nr 2833L, w którym w opisie przedmiotu zamówienia zawartym w SIWZ i w umowie, nie określono wymagań zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, co naruszało postanowienia art. 29 ust. 3a i art. 36 ust. 2 pkt 8a Pzp.

(akta kontroli str. 156-159, 181-204, 338-344, 369-396, 504-510, 548-560)

2.5. Umowy z wybranymi wykonawcami zostały zawarte w terminie określonym w art. 94 ust. 2 pkt 2 Pzp. I tak:

- umowę nr liN.254.6.R.2014 z PRD A.C. na przebudowę dróg nr 2808L i 2304L, zawarto w dniu 3 czerwca 2014 r., tj. pięć dni od dnia przesłania drogą elektroniczną zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty;
- umowę nr liN.254.10.R.2016 z konsorcjum firm (tj. PBI Infrastruktura S.A. i PBI WMB Sp. z o.o.) na przebudowę drogi nr 2833L, zawarto w dniu 28 października 2016 r., tj. po upływie siedmiu dni od dnia przesłania drogą elektroniczną zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty;
- umowę nr liN.254.4.R.2017 z PRDM Sp. z o.o. na przebudowę drogi nr 2812L, zawarto w dniu 30 marca 2017 r., tj. po upływie dziewięciu dni od dnia

¹⁰ Dz.U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm. (dalej: „Pzp”).

¹¹ W przypadku postępowania na przebudowę dróg powiatowych nr 2808L i 2304L złożono pięć ważnych ofert a kryterium oceny była cena (100%); na przebudowę drogi powiatowej nr 2833L złożono dwie ważne oferty a kryteriami oceny były: cena (60%) i gwarancja jakości (40%), natomiast na przebudowę drogi powiatowej nr 2812L złożono osiem ważnych ofert a kryteriami oceny były: cena (60%), okres gwarancji (20%) oraz termin wykonania (20%).

przesłania drogą elektroniczną zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty.

Zapisy zawartych umów były zgodne z projektem zamieszczonym w SIWZ oraz z warunkami wynikającymi ze złożonych ofert. Zawierały postanowienia dotyczące rękojmi i gwarancji jakości wykonania przedmiotu umowy zgodnie z warunkami przetargu i złożoną ofertą a także postanowienia dotyczące kar umownych oraz odszkodowań z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przedmiotu zamówienia. Wykonawcy udzielili ZDP na wykonany przedmiot umowy gwarancji jakości:

- w przypadku umowy na przebudowę dróg nr 2808L i nr 2304L była to gwarancja na okres 48 miesięcy, licząc od daty odbioru ostatecznego robót na warunkach określonych w SIWZ;
- w przypadku umowy na przebudowę drogi nr 2833L była to gwarancja na okres 72 miesięcy. Bieg gwarancji rozpoczynał się w dniu następnym, licząc od dnia potwierdzenia usunięcia wad stwierdzonych przy odbiorze ostatecznym przedmiotu umowy (1); w dniu następnym, licząc od dnia podpisania protokołu odbioru ostatecznego, w przypadku, gdy w jego toku nie stwierdzono wad (2); dla wymienianych materiałów i urządzeń z dniem ich wymiany (3). Zamawiający mógł dochodzić roszczeń z tytułu gwarancji także po tym okresie, jeżeli zgłosił wadę przed upływem tego okresu (4);
- w przypadku umowy na przebudowę drogi nr 2812L była to gwarancja na okres 84 miesięcy. Bieg gwarancji rozpoczynał się w dniu następnym, licząc od dnia potwierdzenia usunięcia wad stwierdzonych przy odbiorze ostatecznym przedmiotu umowy (1); w dniu następnym, licząc od dnia podpisania protokołu odbioru ostatecznego, w przypadku, gdy w jego toku nie stwierdzono wad (2); dla wymienianych materiałów i urządzeń z dniem ich wymiany (3). Zamawiający mógł dochodzić roszczeń z tytułu gwarancji także po tym okresie, jeżeli zgłosił wadę przed upływem tego okresu (4).

W umowach przewidziano możliwość naliczania kar umownych, w tym m.in. za:

- zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy;
- zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze ostatecznym, przeglądzie gwarancyjnym, odbiorze pogwarancyjnym lub odbiorze po okresie rękojmi z przyczyn zależnych od wykonawcy;
- spowodowanie przerwy w realizacji robót z przyczyn zależnych od wykonawcy, dłuższej niż 5 dni;
- odstąpienie od umowy z przyczyn leżących po stronie zamawiającego;
- wykonywanie robót objętych przedmiotem umowy przez podmiot inny niż wykonawca i zgłoszeni podwykonawcy;
- wykonywanie czynności zastrzeżonych dla kierownika budowy/robót przez osobę inną niż zaakceptowana przez zamawiającego;
- nierealizowanie poleceń wpisanych do dziennika budowy przez nadzór inwestorski lub przez zamawiającego.

(akta kontroli str. 229-243, 321-323, 433-446, 493-495, 606-625, 700-701)

Od wybranych wykonawców żądano i wyegzekwowano wniesienie wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, i tak:

- w przypadku przebudowy dróg nr 2808L i 2304L było to 5% ceny ofertowej brutto (79.071,27 zł), które zostało wniesione w dniu zawarcia umowy w formie ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania i właściwego usunięcia wad wystawionej przez TUIR „W” S.A.;
- w przypadku przebudowy drogi nr 2833L było to 10% ceny ofertowej brutto (85.569,61 zł) wniesione w dniu zawarcia umowy w formie pieniężnej - przelewem na rachunek bankowy ZDP, a następnie w formie ubezpieczeniowej

gwarancji należytego wykonania i właściwego usunięcia wad wystawionej przez TUiR „W” S.A.¹²;

- w przypadku przebudowy drogi nr 2812L było to 10% ceny ofertowej brutto (153.660,93 zł), które zostało wniesione w dniu zawarcia umowy w formie gwarancji należytego wykonania umowy i usunięcia wad lub usterek wystawionej przez STU „E” „H” S.A.

(akta kontroli str. 244-245, 447-448, 486, 638-639)

2.6. Spośród trzech badanych umów o wykonanie drogowych robót budowlanych, zmian dokonano w umowie zawartej z wykonawcą przebudowy drogi nr 2812L¹³. I tak, aneksem nr 1 z dnia 20 kwietnia 2017 r. zmieniono zapis § 6 ust. 1 umowy podstawowej, tj. zmieniono dane do faktury (tj. zamiast odbiorcy: ZDP wpisano Powiat Janowski), natomiast aneksem nr 2 z dnia 23 sierpnia 2017 r. (tj. zawartym już po rozpoczęciu przez wykonawcę w dniu 17 maja 2017 r. robót budowlanych) zmieniono zapis § 3 ust. 3 umowy, tj. przesunięto termin zakończenia przedmiotu zamówienia z 31 sierpnia na 29 września 2017 r. Zmiany terminu, dokonano na uzasadniony pisemny wniosek wykonawcy wynikający z okoliczności, których wykonawca nie mógł przewidzieć na etapie składania oferty, tj. z konieczności wykonania robót dodatkowych wpływających na termin wykonania robót objętych umową podstawową. Konieczność wykonania robót dodatkowych została potwierdzona przez zamawiającego (ZDP) protokołami konieczności sporządzonymi w dniach 31 maja i 17 lipca 2017 r.

(akta kontroli str. 606-637)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że w opisie przedmiotu zamówienia na przebudowę drogi powiatowej nr 2833L zawartym w SIWZ oraz w umowie nie określono wymagań zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, co naruszało postanowienia art. 29 ust. 3a i art. 36 ust. 2 pkt 8a Pzp.

(akta kontroli str. 338-344, 400-416, 433-446)

Dyrektor ZDP wyjaśnił, że powodem nie zawarcia powyższych wymagań w SIWZ i w zawartej umowie było przeoczenie pracowników ZDP przygotowujących przedmiotowe postępowanie przetargowe. Poinformował, że postępowanie to zostało przeprowadzone w bardzo szybkim tempie a dokumentacja przetargowa (np. SIWZ, projekt umowy) były opracowywane tuż po zmianie przepisów ustawy Pzp, które weszły w życie z dniem 28 lipca 2016 r., co mogło mieć wpływ na jakość sporządzonej dokumentacji przetargowej.

(akta kontroli str. 733-736)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie i przeprowadzenie przez ZDP objętych kontrolą trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przebudowę czterech dróg powiatowych. Postępowania te zostały przeprowadzone z zachowaniem zasad uczciwej konkurencji i równego traktowania oferentów. Wybrano oferty najkorzystniejsze. Zawarte umowy odpowiadały warunkom ustalonym w SIWZ oraz wybranym ofertom i należyście zabezpieczały interesy ZDP. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała negatywnego wpływu na wynik postępowania o udzielenie zamówienia.

¹² Po dostarczeniu do ZDP przez wykonawcę przebudowy drogi nr 2833L ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania i właściwego usunięcia wad wystawionej przez TUiR „W” S.A., Zarząd zwrócił wykonawcy (w dniu 8 listopada 2016 r.) kwotę zabezpieczenia należytego wykonania umowy (85.569,61 zł) wniesioną w formie pieniężnej - przelewem na rachunek bankowy w dniu podpisania umowy (28 października 2016 r.).

¹³ Umowa Nr liN.254.4.R.2017 zawarta w dniu 30 marca 2017 r. pomiędzy Powiatem Janowskim a PRDM Sp. z o.o. w Tomaszowie Lubelskim na wykonanie zamówienia pn.: „Przebudowa drogi powiatowej nr 2812L Wolica Pierwsza – Branew w lokalizacji od km 11+116 do km 14+284”.

3. Nadzór nad realizacją zleconych robót drogowych, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz zapewnienia właściwej jakości ich wykonania

Opis stanu faktycznego

3.1. ZDP stosownie do postanowień art. 30 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 29 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁴ dokonał zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót budowlanych Staroście Janowskiemu odpowiednio w dniach:

- 9 września 2013 r. (w przypadku przebudowy dróg nr 2808L i nr 2304L);
- 12 września 2016 r. (w przypadku przebudowy drogi nr 2833L);
- 31 grudnia 2015 r. (w przypadku przebudowy drogi nr 2812L).

Działający z upoważnienia Starosty – Naczelnik Wydziału Budownictwa, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Janowie Lubelskim nie wniósł sprzeciwu do dokonanych zgłoszeń.

W przypadku analizowanych zadań nie było wymagane pozwolenie na budowę ani zezwolenie na realizację robót drogowych, tj. ZRID. Do realizacji robót przystąpiono odpowiednio w dniach: 16 lipca 2014 r., 7 listopada 2016 r. i 17 maja 2017 r., tj. po dokonaniu zgłoszenia i nie wniesienia sprzeciwu przez Starostę Janowskiego.

(akta kontroli str. 246-251, 449-451, 640-642)

Przekazanie wykonawcom dokumentacji projektowej i placu budowy nastąpiło w terminie określonym w umowie, tj. odpowiednio w dniach:

- 2 lipca 2014 r. (w przypadku przebudowy dróg nr 2808L i nr 2304L);
- 2 listopada 2016 r. (w przypadku przebudowy drogi nr 2833L);
- 10 maja 2017 r. (w przypadku przebudowy drogi nr 2812L).

Na okoliczność przekazania wykonawcom dokumentacji projektowej i placu budowy zostały sporządzone protokoły, które podpisali przedstawiciele ZDP i poszczególni wykonawcy. W dniu przekazania placu budowy kierownicy budowy (przebudowy dróg) dostarczyli kserokopie swoich uprawnień budowlanych oraz złożyli pisemne oświadczenie stwierdzające sporządzenie planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz przyjęcie obowiązku kierowania budową (robotami). Wykonawcy nie zgłosili uwag do przekazywanego placu budowy.

(akta kontroli str. 252-256, 452-456, 643-646)

W przypadku dwóch zadań, tj. przebudowy dróg nr 2808L i nr 2304L oraz 2833L wykonawcy zgodnie z wymogami zawartymi w umowie, STWiOR oraz w protokole przekazania placu budowy opracowali i przekazali ZDP do akceptacji (przed rozpoczęciem robót budowlanych) program zapewnienia jakości robót, natomiast w przypadku przebudowy drogi nr 2812L wykonawca nie przekazał inspektorowi nadzoru takiego programu, pomimo że obowiązek przedstawienia inspektorowi nadzoru do akceptacji projektu takiego programu wynikał z postanowień pkt 6.1 Szczegółowej Specyfikacji Technicznej, a obowiązek przekazania do ZDP zatwierdzonego PZJ, z zapisów protokołu przekazania placu budowy wykonawcy.

(akta kontroli str. 261-269, 460-465, 511-547, 643-644)

Wykonawcy trzech skontrolowanych zadań, opracowali i przekazali ZDP zatwierdzone przez Starostę Janowskiego projekty organizacji ruchu drogowego na czas prowadzenia robót. Projekty te zostały uprzednio uzgodnione z: ZDP, wójtami gmin (w przypadku planowanych objazdów po drogach gminnych) oraz z Komendą Powiatową Policji w Janowie Lubelskim. Zatwierdzone przez Starostę Janowskiego projekty organizacji ruchu zostały przedłożone ZDP w następujących terminach:

- 2 lipca 2014 r., tj. 14 dni przed rozpoczęciem w dniu 16 lipca 2014 r. robót budowlanych (w przypadku przebudowy dróg nr 2808L i 2304L);

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1186.

- 3 listopada 2016 r., tj. cztery dni przed rozpoczęciem w dniu 7 listopada 2016 r. robót budowlanych (w przypadku przebudowy drogi nr 2833L);
- 19 maja 2017 r., tj. dwa dni po rozpoczęciu w dniu 17 maja 2017 r. robót budowlanych (w przypadku przebudowy drogi nr 2812L).

Według postanowień § 9 ust. 2 pkt 2 umowy na przebudowę drogi nr 2812L do obowiązków wykonawcy należało opracowanie i zatwierdzenie projektu organizacji ruchu na czas wykonywania robót budowlanych, natomiast zgodnie z postanowieniami § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem¹⁵, podstawą do wprowadzenia organizacji ruchu na nowo wybudowanej drodze lub jej zmiany na drodze istniejącej jest zatwierdzenie organizacji ruchu przez organ zarządzający ruchem albo podmiot zarządzający drogą wewnętrzną.

(akta kontroli str. 257-260, 457-459, 647-650)

3.2. W przypadku dwóch kontrolowanych zadań, tj. przebudowy drogi nr 2833L oraz przebudowy drogi nr 2812L wykonawcy zrealizowali przedmiot umowy w terminie określonym w zawartych umowach, tj. odpowiednio do dnia 16 grudnia 2016 r. i do dnia 29 września 2017 r., natomiast w przypadku przebudowy dróg nr 2808L i nr 2304L wykonawca nie zrealizował przedmiotu umowy w terminie określonym w umowie, tj. do dnia 31 października 2014 r., lecz do dnia 28 listopada 2014 r., (tj. termin zakończenia przedmiotu umowy został przekroczony o 28 dni). Kwestia naliczenia i wyegzekwowania przez ZDP kary umownej od wykonawcy przebudowy ww. dróg za nieterminowe zrealizowanie przedmiotu umowy została opisana w pkt 4.2 niniejszego wystąpienie pokontrolnego.

(akta kontroli str. 276-289, 307-310, 467-473, 652-655)

Zakres robót zrealizowanych w ramach trzech skontrolowanych zadań był zgodny z dokumentacją projektową wykonawczą oraz z wymogami określonymi w STWiOR dotyczącymi rodzaju i jakości używanych materiałów oraz parametrów ilościowych (długość, szerokość i wysokość) wykonania poszczególnych elementów konstrukcyjnych drogi.

W wyniku przeprowadzonych w dniu 17 lipca 2019 r. oględzin stwierdzono, że w ramach przebudowy dróg:

- nr 2808L - wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 6 m, na długości, tj. 1.457 m, co było zgodne projektem budowlanym i kosztorysem powykonawczym. Pobocza i zjazdy na posesje utwardzono kruszywem łamanym. W przypadku czterech zjazdów na posesje ułożono przepusty z rur propylenowych o średnicy 50 cm oraz wykonano ścianki prefabrykowane skośne. Wykonano również zatokę autobusową z kostki brukowej oraz chodnik wzdłuż tej zatoki. Stan nawierzchni jezdni w dniu oględzin był zadowolający¹⁶. W trakcie oględzin stwierdzono w jednym miejscu uszkodzenia miejscowe (spękania) nawierzchni jezdni) a w 13 miejscach nawierzchnia jezdni była skropiona emulsją asfaltową oraz posypana grysem bazaltowym. Dyrektor ZDP wyjaśnił, że powyższe prace naprawcze zostały wykonane w dniu 25 czerwca 2019 r. (tj. w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych przez NIK) w ramach bieżącego utrzymania dróg przez pracowników Obwodu Drogowo-Mostowego ZDP, ponieważ w dniu 31 grudnia 2018 r. skończył się 48 miesięczny okres gwarancji jakości udzielonej przez wykonawcę przebudowy tego odcinka tej drogi (odbioru ostatecznego dokonano w dniu 11 grudnia 2014 r.);

¹⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 784 (dalej: „rozporządzenie MI w sprawie zarządzania ruchem na drogach”).

¹⁶ Według metodologii Oceny Stanu Nawierzchni stosowanej przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA).

- nr 2304L – wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 6 m, na długości 1.000 m, co było zgodne z projektem budowlanym i kosztorysem powykonawczym. Pobocza i zjazdy na posesje utwardzono kruszywem łamanym. Stan nawierzchni jezdni w dniu oględzin był dobry¹⁷. Nie stwierdzono uszkodzeń (odbioru ostatecznego tego odcinka drogi dokonano w dniu 11 grudnia 2014 r.);
 - nr 2833L – wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 6 m + ciąg pieszo-rowerowy o szerokości 2,5 m, na długości 1.118 m, co było zgodne z projektem budowlanym i kosztorysem powykonawczym. Pobocza i zjazdy na posesje zostały utwardzone kruszywem łamanym. Stan nawierzchni jezdni i ciągu pieszo-rowerowego w dniu oględzin był dobry. Stwierdzono, że w jednym miejscu w lokalizacji od km 1+657 do km 1+730, na długości 73 m i szerokości 60 cm, położona była nowa nawierzchnia asfaltowa. Dyrektor ZDP wyjaśnił, że na odcinku tym, w trakcie przeglądu gwarancyjnego przeprowadzonego w dniu 22 maja 2019 r. stwierdzono spękania jezdni i koleinę. W związku z powyższym wykonawca został zobowiązany do dokonania frezowania tego fragmentu jezdni, wykonania nowej podbudowy i położenia nowej nawierzchni asfaltowej. Przedmiotowe prace poprawkowe zostały wykonane w ramach obowiązującej 72 miesięcznej gwarancji jakości i odebrane protokołem odbioru robót poprawkowych w dniu 4 lipca 2019 r. (tj. w trakcie prowadzenie czynności kontrolnych NIK);
 - nr 2812L – wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 6 m, na długości 3.168 m, co było zgodne z projektem budowlanym i kosztorysem powykonawczym. W lokalizacji od km 12+308 do km 12+477 po prawej stronie jezdni został wykonany chodnik z kostki brukowej. Pobocza i zjazdy na posesje utwardzono kruszywem łamanym. W przypadku dziewięciu zjazdów na posesje ułożone zostały przepusty z rur propylenowych o średnicy 50 cm oraz wykonane ścianki prefabrykowane skośne. Wykonano również dwie zatoki autobusowe oraz chodniki z kostki brukowej wzdłuż tych zatok. W lokalizacji od km 12+689 do km 12+765 pobocze i rów odwadniający po lewej stronie jezdni (na zakręcie i znacznym wzniesieniu drogi), zostały umocnione płytami betonowymi ażurowym. Stan nawierzchni jezdni w dniu oględzin był dobry. W trakcie oględzin stwierdzono, że oprócz 12 szt. ścieków podchodnikowych i skarpowych (uwzględnionych w dokumentacji projektowej) wykonano dodatkowo dwa ścieki podchodnikowe w lokalizacji od km 12+422 do km 12.425 (które nie były uwzględnione w dokumentacji projektowej). Ścieki te zostały wykonane w ten sposób, że w jezdni wydrążono otwory/dziury o średnicy ok. 20-40 cm, od których pod chodnikiem i wykuszonym krawężnikiem betonowym zainstalowano rurę o średnicy ok. 30 cm do odprowadzania wody z jezdni do rowu po umocnionej płytkami betonowymi skarpie. Dyrektor ZDP wyjaśnił, że przedmiotowe ścieki podchodnikowe nie były przewidziane w dokumentacji projektowej, lecz zostały wykonane przez wykonawcę w trakcie przebudowy drogi. Poinformował, że w najbliższych dniach pracownicy Obwodu Drogowo-Mostowego ZDP dokonają naprawy/korekty tych ścieków w sposób zgodny ze sztuką budowlaną. Ostatecznie zostały one wykonane poprawnie dnia 26 lipca 2019 r. (tj. w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych NIK) przez pracowników ODM ZDP.
- Powyzsze odcinki dróg, które zostały poddane oględzinom zostały oznakowane znakami drogowymi pionowymi i poziomymi.

(akta kontroli str. 327-337, 499-503, 702-711)

¹⁷ Według metodologii Oceny Stanu Nawierzchni stosowanej przez GDDKiA.

3.3. W przypadku trzech zadań objętych kontrolą ZDP ustanowił inspektora nadzoru inwestorskiego oraz określił zakres jego obowiązków¹⁸. W trzech badanych przypadkach inspektorem nadzoru była ta sama osoba, tj. mgr inż. R.S. posiadający uprawnienia (nr ewidencyjny 31/Tbg/91) do wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno-inżynierskiej w zakresie dróg i mostów i upoważnionego m.in. do: kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy i robót, kierowania i kontrolowania wytwarzania konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz oceniania i badania stanu technicznego w zakresie budowy dróg, lotniskowych dróg startowych i manipulacyjnych, typowych przepustów i mostów.

Po zakończeniu realizacji każdego zadania inspektor nadzoru inwestorskiego przedkładał ZDP sprawozdania ze swojej działalności, w których zawierał m.in. informacje dot.: wykonawcy, wartości kontraktu, dokumentacji inwestycji, kierownika budowy, terminu przekazania placu budowy, terminu realizacji inwestycji, dokonanych uzgodnień i zmian w projekcie, przeprowadzonych kontroli materiałów i wyrobów, przeprowadzonych badań i pomiarów kontrolnych a także badań składu mas bitumicznych, inwentaryzacji geodezyjnej, kosztorysu powykonawczego i terminu odbioru ostatecznego robót.

(akta kontroli str. 714-727)

ZDP zgodnie z zawartymi umowami i STWiOR korzystał ze swoich uprawnień i niezależnie od przedstawianych przez wykonawców wyników badań wykonanych robót i użytych materiałów, w tym m.in.: deklaracji właściwości użytkowych, deklaracji zgodności, świadectw jakości, atestów, recept mieszanki mineralno-asfaltowej, na swój koszt pobierał próbki kontrolne z wykonanej warstwy wiążącej i ścieralnej nawierzchni bitumicznej i zlecał do badania niezależnemu Laboratorium Drogowemu „L” s.c. w Lublinie. Badania te były prowadzone w zakresie uziarnienia mieszanki, zawartości lepiszcza, grubości warstw oraz zawartości wolnych przestrzeni i zagęszczenia - pod kątem zgodności z wymaganiami określonymi w STWiOR, i tak:

- w przypadku przebudowy dróg nr 2808L i 2304L pobrano łącznie 15 próbek w dniach 6 i 13 listopada 2014 r. w różnych lokalizacjach i na różnych stronach jezdni przez trzyosobową komisję w obecności przedstawiciela wykonawcy. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono: niewłaściwą grubość warstw na obu odcinkach ww. dróg (tj. warstwa wiążąca: 5,58 cm przy projektowanej 5 cm i warstwa ścieralna 4,04 cm przy projektowanej 4 cm), niewłaściwy skład mieszanki mineralnej (odchyłka wynosiła od -14,3% do -14,5% przy projektowanej $\pm 6,1\%$), niewłaściwą zawartość lepiszcza (w warstwie wiążącej +0,9% przy projektowanej $\pm 0,5\%$ i w warstwie ścieralnej -0,5% przy projektowanej $\pm 0,4\%$) oraz niewłaściwe zagęszczenie warstwy ścieralnej (od 95,2% do 95,6% przy wymaganym, co najmniej 98%). Łączne koszty wykonania badania laboratoryjnego poniesione przez ZDP wynosiły 4.782,90 zł.
- w przypadku przebudowy drogi nr 2833L pobrano łącznie cztery próbki w dniu 12 grudnia 2016 r. w różnych lokalizacjach i na różnych stronach jezdni przez inspektora nadzoru i pracownika ZDP w obecności przedstawiciela wykonawcy. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono: niewłaściwy skład mieszanki mineralnej (odchyłka wynosiła od -7,5% do -8,4% przy projektowanej $\pm 6,1\%$) oraz niewłaściwe zagęszczenie warstwy ścieralnej (96,1% przy wymaganym, co

¹⁸ Umowa nr liN.258.3.U.2014 z dnia 3 czerwca 2014 r. o pełnienie nadzoru inwestorskiego nad robotami budowlanymi przy realizacji inwestycji pod nazwą „Przebudowa dróg powiatowych nr 2808L i nr 2304L przebiegających przez gminy Godziszów i Batorz, łączących drogę krajową nr 74 z drogą wojewódzką nr 842. Umowa Nr liN.258.12.U.2016 z dnia 28 października 2016 r. o pełnienie nadzoru inwestorskiego nad zamówieniem pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 2833L Janów Lubelski ul. Turystyczna – etap II” oraz umowa nr liN.258.5.U.2017 z dnia 30 marca 2017 r. o pełnienie nadzoru inwestorskiego nad zadaniem pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 2812L Wolica Pierwsza – Branew w lokalizacji od km 11+116 do km 14+284”.

najmniej 98%). Łączne koszty wykonania badania laboratoryjnego wynosiły 1.476 zł i zostały pokryte ze środków ZDP.

Kwestia naliczania i egzekwowania przez ZDP kar umownych od wykonawców przebudowy ww. dróg nr 2808L, 2304L i 2633L, za niewłaściwą jakość użytych materiałów i wykonanych robót została opisana w pkt 4.2 niniejszego wystąpienie pokontrolnego.

- w przypadku przebudowy drogi nr 2812L pobrano łącznie 10 próbek w dniach: 10 lipca, 8 sierpnia i 29 września 2017 r. w różnych lokalizacjach i na różnych stronach jezdni przez inspektora nadzoru w obecności dwóch przedstawicieli wykonawcy. W protokole ostatecznego odbioru robót z dnia 16 października 2017 r. stwierdzono m.in., że „na podstawie oceny wizualnej oraz na podstawie wyników badań wykonanych przez laboratorium na zlecenie inwestora stwierdza się, że roboty zostały wykonane prawidłowo pod względem technologicznym”, wystawiając ocenę ogólną wykonanych prac i użytych materiałów „dobrą”.

W pięciu spośród 10 raportów z badania mieszanki mineralno-asfaltowej użytej do przebudowy ww. drogi nr 2812L, sporządzonych na zlecenie ZDP przez Laboratorium Drogowe „L” s.c., stwierdzono, że „Zgodnie z normą PN-EN 13108-1 parametry badanej mieszanki mineralno-asfaltowej (odchyłki na sitach) nie mieszczą się w ustalonych granicach”. Łączne koszty wykonanych badań laboratoryjnych wynosiły 4.797 zł i zostały pokryte ze środków ZDP.

(akta kontroli str. 276-310, 467-486, 652-688)

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor ZDP stwierdził, że w tym przypadku nie było podstaw do naliczenia kary za jakość wykonanych prac, ponieważ skład mieszanki mineralnej oceniany jest na podstawie badań ekstrakcji, a następnie na podstawie analizy sitowej, zaś ocenianymi parametrami nie są odchyłki na poszczególnych sitach, lecz zawartość ziaren mniejszych od 0,063 mm i większych od 2 mm w mieszance a te mieściły się w normie i zgodnie z publikacją „WT-2 Nawierzchnie asfaltowe”¹⁹ nie było podstaw do naliczenia wykonawcy kar za jakość wykonanych robót.

(akta kontroli str. 733-748)

W dziennikach budowy prowadzonych dla przebudowy dróg powiatowych nr: 2808L, 2304L, 2833L i 2812L udokumentowano m.in.: przekazanie placu budowy, rozpoczęcie robót, wykonanie poszczególnych robót, zgłoszenia do odbioru końcowego i dokonywane przez inspektora nadzoru odbiory robót (w tym zanikających i ulegających zakryciu). Ponadto inspektor nadzoru dokonywał w dzienniku budowy wpisów świadczących o zgłaszanych uwagach i zaleceniach odnośnie: jakości wykonanych robót, użytych materiałów, stopnia zaangażowania i postępu prac na budowie, warunków pogodowych uniemożliwiających wykonywanie robót oraz oznakowania pionowego i poziomego dróg.

W dziennikach budowy prowadzonych dla przebudowy ww. dróg nie dokonywano wpisów dotyczących pobrania przez inspektora nadzoru próbek kontrolnych z wykonanej warstwy wiążącej i ścieralnej nawierzchni bitumicznej do badań laboratoryjnych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia²⁰, dziennik budowy jest przeznaczony do rejestracji, w formie wpisów,

¹⁹ Wymagania techniczne rekomendowane przez Ministra Infrastruktury pt. „Nawierzchnie asfaltowe na drogach publicznych, WT-2 Nawierzchnie asfaltowe 2008”.

²⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 963 (dalej: „rozporządzenie MI w sprawie dziennika budowy”).

przebiegu robót budowlanych oraz wszystkich zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku ich wykonywania i mających znaczenie przy ocenie technicznej prawidłowości wykonywania budowy, rozbiórki lub montażu. Natomiast zgodnie z § 8 ust. 1 ww. rozporządzenia protokoły związane z budową lub sporządzane w trakcie wykonywania robót budowlanych wpisuje się do dziennika budowy.

(akta kontroli str. 311-320, 488-492, 694-699)

3.4. Odbiorów końcowych zleconych robót drogowych dokonywała Komisja powoływana zarządzeniem Dyrektora ZDP przy udziale przedstawicieli wykonawcy, inspektora nadzoru inwestorskiego oraz innych osób (byli to w zależności od miejsca realizowanego zadania: Burmistrz Janowa Lubelskiego, Wójt Gminy Batorz, Wójt Gminy Godziszów, inspektor ds. drogownictwa w UG Godziszów, przedstawiciel Nadleśnictwa Janów Lubelski itd.). Odbiorów ostatecznych robót dokonywano po dokonaniu pisemnego zgłoszenia przez wykonawcę zakończenia robót (potwierdzonych przez inspektora nadzoru inwestorskiego stosownym wpisem w dzienniku budowy) oraz po przedstawieniu ZDP kompletu dokumentów pozwalających na ocenę prawidłowego wykonania przedmiotu odbioru, a w szczególności: dziennika budowy, projektu powykonawczego, kosztorysu powykonawczego, kart obmiarów zatwierdzonych przez nadzór inwestorski, operatu kolaudacyjnego (zawierającego m.in.: sprawozdanie techniczne; oświadczenie kierownika budowy, że roboty wykonane zostały zgodnie ze zgłoszeniem i projektem budowlano-wykonawczym; inwentaryzację geodezyjną powykonawczą, protokoły badań i sprawdzeń, deklarację zgodności na materiały, protokoły przekazania odpadów), rozliczeń wykonanych elementów robót oraz kart gwarancyjnych.

W przypadku przebudowy dróg nr 2808L i 2304L odbioru ostatecznego przedmiotu umowy dokonano w dniu 11 grudnia 2014 r., tj. po upływie 13 dni od dnia wpływu do ZDP zgłoszenia zakończenia robót drogowych, natomiast w przypadku przebudowy dróg nr 2833L i nr 2812L odbiorów końcowych dokonano odpowiednio w dniach: 22 grudnia 2016 r. i 16 października 2017 r. (tj. po upływie odpowiednio sześciu i 14 dni od dnia wpływu do ZDP zgłoszenia zakończenia robót drogowych).

(akta kontroli str. 270-280, 466-471, 651-655)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie wyegzekwowano od wykonawcy przebudowy drogi nr 2812L obowiązku opracowania i przedstawienia inspektorowi nadzoru do akceptacji PZJ dla realizowanych robót drogowych oraz przekazania ZDP zatwierdzonego PZJ (za pośrednictwem inspektora nadzoru). Obowiązek przedstawienia inspektorowi nadzoru do akceptacji PZJ wynikał z postanowień pkt 6.1 Szczegółowej Specyfikacji Technicznej, a obowiązek przekazania ZDP zatwierdzonego PZJ, z zapisów protokołu przekazania placu budowy wykonawcy.

(akta kontroli str. 511-547, 643-644)

Dyrektor ZDP wyjaśnił, że powyższa nieprawidłowość wynikała z niedopatrzenia inspektora nadzoru, który w ramach swoich obowiązków winien dopilnować, aby wykonawca zadania przedłożył mu do akceptacji PZJ po przekazaniu placu budowy a przed rozpoczęciem robót budowlanych. Stwierdził, że brak PZJ w żaden sposób nie wpłynął negatywnie na jakość wykonywanych robót, co znajduje potwierdzenie w dokumentacji budowy. Poinformował, że przypadek ten pokazuje jednak, że w przyszłości ZDP musi zwiększyć zakres swoich kontroli z wywiązywania się z nałożonych obowiązków przez wykonawców oraz przez inspektorów nadzoru.

(akta kontroli str. 733-736)

2. Nie wyegzekwowano od wykonawcy przebudowy drogi nr 2812L obowiązku uzyskania zatwierdzenia projektu organizacji ruchu na czas prowadzenia robót przez organ zarządzających ruchem na tej drodze, tj. przez Starostę Janowskiego przed rozpoczęciem robót budowlanych. Obowiązek taki wynikał z przepisów § 4 ust. 1 rozporządzenia MI w sprawie zarządzania ruchem na drogach oraz z § 9 ust. 2 pkt 2 umowy zawartej z wykonawcą tego zadania.

(akta kontroli str. 647-650)

Dyrektor ZDP wyjaśnił, że inspektor nadzoru winien dopilnować, aby wszystkie wymagane prawem dokumenty zostały dostarczone jemu lub inwestorowi, tj. ZDP. Stwierdził, że przedmiotowe opóźnienie nie miało istotnego wpływu na przebieg realizacji zamówienia i miało charakter jednostkowy. Poinformował, że w pozostałych zrealizowanych i planowanych inwestycjach drogowych, projekt czasowej organizacji ruchu zatwierdzony przez Starostę Janowskiego będzie obligatoryjnie wymagany przez ZDP przed rozpoczęciem robót budowlanych.

(akta kontroli str. 733-736)

3. W dziennikach budowy prowadzonych dla przebudowy dróg nr 2808L, 2304L, 2833L i 2812L nie dokonywano wpisów dotyczących pobrania próbek kontrolnych z wykonanej warstwy wiążącej i ścieralnej nawierzchni bitumicznej do badań laboratoryjnych. Obowiązek rejestrowania w dzienniku budowy m.in. takich zdarzeń wynikał z § 2 ust. 1 i § 8 ust. 1 rozporządzenia MI w sprawie dziennika budowy oraz pkt 6.8 Dokumentacja budowy (ppkt 1 Dziennik budowy) specyfikacji technicznych.

(akta kontroli str. 311-320, 488-492, 694-699)

Dyrektor ZDP wyjaśnił, że pobieranie próbek było dokumentowane protokołami podpisywanymi przez: przedstawicieli ZDP, inspektora nadzoru, laboratorium drogowe i wykonawcę. Stwierdził, że „inspektor nadzoru oraz kierownik budowy powinni dokonywać wpisów do dziennika budowy zdarzeń dotyczących przebiegu prowadzonych robót budowlanych, oraz że zgodnie z zapisami § 8 ust. 2 rozporządzenia MI w sprawie dziennika budowy, dopuszcza się sporządzanie protokołów, o których mowa w ust. 1, na oddzielnych arkuszach. Arkusze te należy dołączyć w sposób trwały do oryginału dziennika budowy i jego kopii lub zamieścić w oddzielnym zbiorze, dokonując wpisu w dzienniku budowy o fakcie ich prowadzenia” Poinformował, że protokoły z pobrania próbek oraz wyniki przeprowadzonych badań laboratoryjnych zostały dołączone do dokumentacji powykonawczej zrealizowanych zadań. Dodał, że w przyszłości ZDP poczyni starania, aby pobieranie próbek było odnotowywane w dzienniku budowy.

(akta kontroli str. 733-736)

OCENA CZĄSTKOWA

Zarząd prawidłowo wykorzystywał postanowienia zawartych umów do sprawowania nadzoru nad jakością robót drogowych oraz stosowanymi przez wykonawców technologiami i materiałami.

Zgodnie z zawartymi umowami i STWiOR pobierano próbki kontrolne materiałów użytych przez wykonawców do przebudowy dróg oraz zlecano ich badanie niezależnemu laboratorium drogowemu.

Zarząd w zdecydowanej większości przypadków prawidłowo egzekwował usunięcia wad i usterek przedmiotu umowy. Jednak stwierdzono w jednym przypadku, że z uwagi na brak systematycznych przeglądów gwarancyjnych ZDP musiał we własnym zakresie usunąć usterki, które powstały w okresie gwarancyjnym.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nieegzekwowania od wykonawcy przebudowy drogi nr 2812L opracowania i przedstawienia do aprobaty inspektorowi nadzoru PZJ oraz zatwierdzonego projektu organizacji ruchu przed rozpoczęciem

robót budowlanych. Ponadto w dziennikach budowy nie dokonywano wpisów dotyczących pobieranych próbek z wykonanych warstw wiążącej i ścieralnej nawierzchni bitumicznej do badań laboratoryjnych. Powyższe nieprawidłowości nie wpłynęły jednak negatywnie na jakość robót budowlanych zrealizowanych na zadaniach objętych kontrolą.

OBSZAR

4. Egzekwowanie od wykonawców robót drogowych odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji za wady przedmiotu umowy oraz należnych kar umownych i odszkodowań

Opis stanu faktycznego

4.1. ZDP nie dokonywał systematycznych przeglądów gwarancyjnych na objętych przebudową odcinkach dróg nr: 2808L, 2304L, 2833L i 2812L. W szczególności nie dokonano końcowego przeglądu (tzw. „odbioru pogwarancyjnego”), przed dniem upływu terminu gwarancji udzielonej przez wykonawcę przebudowy odcinków dróg nr 2808L i 2304L. W przypadku odcinków tych dróg, tuż po upływie okresu gwarancji stwierdzono konieczność wykonania uszczelnienia pęknięć nawierzchni asfaltowej, które zostały wykonane w 2019 r. we własnym zakresie przez ZDP. I tak:

- w przypadku przebudowy dróg nr 2808L i 2304L w trakcie obowiązywania 48 miesięcznego okresu gwarancji) przeprowadzono jeden przegląd gwarancyjny z udziałem przedstawiciela wykonawcy w dniu 17 lipca 2015 r., tj. po upływie siedmiu miesięcy od dnia dokonania ostatecznego odbioru robót (11 grudnia 2014 r.). W trakcie przeglądu stwierdzono miejscowe rozwarstwienia i ubytki w warstwie ścieralnej. Na drodze nr 2808L łączna powierzchnia do poprawy wynosiła ok. 300 m², natomiast na drodze nr 2304L ww. wady/usterki dotyczyły obrębu skrzyżowania w lokalizacji km 5+579. W trakcie przeglądu wykonawca zobowiązał się do wykonania robót poprawkowych w terminie do 19 sierpnia 2015 r. W dokumentacji ZDP znajdowało się zgłoszenie wykonawcy o rozpoczęciu w dniu 19 sierpnia 2015 r. prac poprawkowych, lecz nie było/nie sporządzono protokołu odbioru tych prac. W przypadku przebudowy tych dróg nie dokonano również końcowego przeglądu (tzw. „odbioru pogwarancyjnego”) przed dniem upływu terminu gwarancji, do czego obligowały postanowienia § 13 ust. 23 umowy zawartej z wykonawcą przebudowy tej drogi. Okres gwarancji jakości na wykonane roboty udzielony przez wykonawcę wynosił 48 miesięcy i upłynął w dniu 12 grudnia 2018 r.;
- w przypadku przebudowy drogi nr 2833L w trakcie obowiązywania 72 miesięcznego okresu gwarancji przeprowadzono dotychczas jeden przegląd gwarancyjny z udziałem przedstawicieli wykonawcy w dniu 22 maja 2019 r., tj. po upływie dwóch lat i pięciu miesięcy od dnia dokonania ostatecznego odbioru robót (22 grudnia 2016 r.). W trakcie przeglądu stwierdzono spękania jezdni na odcinku ok. 80 m (w lokalizacji od km 1+650 do km 1+730), które zostały usunięte przez wykonawcę i odebrane przez ZDP protokołem odbioru robót poprawkowych sporządzonym w dniu 4 lipca 2019 r. (tj. w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych przez NIK). Okres gwarancji jakości na wykonane prace udzielony przez wykonawcę wynosi 72 miesiące i upływa z dniem 23 grudnia 2022 r.;
- w przypadku przebudowy drogi nr 2812L w trakcie obowiązywania 84 miesięcznego okresu gwarancji przeprowadzono dotychczas jeden przegląd gwarancyjny z udziałem przedstawiciela wykonawcy w dniu 24 lipca 2019 r. (tj. w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych NIK), po upływie 21 miesięcy od dnia dokonania odbioru ostatecznego robót (16 października 2017 r.). W trakcie przeglądu stwierdzono konieczność: posmarowania odpowiednim materiałem bitumicznym krawędzi poprzecznej na końcu przebudowanego

odcinka drogi; utrwalenia poprzez zlanie emulsją asfaltową oraz zasypianie grysem bazaltowym nawierzchni jezdni na obmiarze ok. 4 m², a także uzupełnienia pobocza materiałem kamiennym na jednym z luków poziomych jezdni. Wykonawca został zobowiązany do usunięcia wad w terminie do 30 sierpnia 2019 r. Okres gwarancji jakości na wykonane prace udzielony przez wykonawcę wynosi 84 miesiące i upływa z dniem 17 października 2024 r.

(akta kontroli str. 324-326, 496-498, 712-713, 749-750)

4.2. ZDP naliczał i egzekwował od wykonawców przebudowanych odcinków dróg nr: 2808L, 2304L i 2833L kary umowne za nieterminowe wykonanie lub za stwierdzone wady przedmiotu umowy. I tak:

- w przypadku przebudowy dróg nr 2808L i 2304L na podstawie § 11 ust. 1 pkt 1 umowy nr liN.254.6.R.2014 zawartej w dniu 3 czerwca 2014 r. naliczono i potrącono z wynagrodzenia wykonawcy, poprzez pomniejszenie wartości wykonanych robót w stosunku do wartości umownej karę za 28 dniową zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy w wysokości 132.839,84 Zł, co stanowiło 8,4% wartości umowy brutto²¹ oraz na podstawie § 13 ust. 21 ww. umowy karę w wysokości 59.884,27 zł, co stanowiło 3,8% wartości umowy brutto²², za niewłaściwą jakość użytych materiałów i wykonanych robót;
- w przypadku przebudowy drogi nr 2833L na podstawie § 15 ust. 12 umowy nr liN.254.10.R.2016 zawartej w dniu 28 października 2016 r. naliczono i potrącono z wynagrodzenia wykonawcy poprzez pomniejszenie wartości wykonanych robót w stosunku do wartości umownej karę w wysokości 4.615,67 zł, co stanowiło 0,5% wartości umownej brutto, za niewłaściwą jakość użytych materiałów i wykonanych robót.

W protokołach z odbioru ostatecznego robót stwierdzano, że pomimo wad „nie ma to wpływu na cechy eksploatacyjne obiektu i bezpieczeństwo ruchu drogowego”, i wystawiano ocenę ogólną „dostateczną” (w przypadku dróg nr 2808L i 2304L) oraz „dobrą” (w przypadku drogi nr 2833L).

Do protokołów odbioru załączano dokumenty pt. „Obliczenie kwoty kary wynikającej z przekroczenia terminu wyznaczonego do zakończenia przedmiotu umowy” oraz „Obliczenie kwoty potrąceń z powodu wykrycia wad”, w których szczegółowo przedstawiono sposób wyliczenia przedmiotowych kar.

(akta kontroli str. 229-242, 276-310, 433-445, 467-486, 606-620, 652-688)

4.3. W przypadkach przebudowy skontrolowanych odcinków dróg nr: 2808L, 2304L, 2833L i 2812L, ZDP żądał a wykonawcy wnieśli w formie gwarancji ubezpieczeniowej zabezpieczenie należytego wykonania umowy. Kwestie te zostały szczegółowo opisane w pkt 2.5 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W przypadku przebudowy ww. odcinków dróg:

- nr 2808L i 2304L gwarancja w zakresie odpowiedzialności Gwaranta z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania robót określonych w umowie wygasła w dniu 30 listopada 2014 r., natomiast z tytułu nieusunięcia wad fizycznych w dniu 16 grudnia 2018 r.;
- nr 2833L gwarancja w zakresie odpowiedzialności Gwaranta z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania robót określonych w umowie wygasła w dniu 22 stycznia 2017 r., natomiast z tytułu nieusunięcia wad fizycznych obowiązuje do dnia 8 stycznia 2023 r.;

²¹ Uwzględniając zamówienie uzupełniające udzielone wykonawcy przebudowy dróg nr 2808L i 2304L przez ZDP w dniu 2 września 2014 r. (umowa Nr liN.245.8.R.2014), wysokość wymierzonej i wyegzekwowanej kary za nieterminowe zrealizowanie przedmiotu umowy wynosiła ogółem 186.115,16 zł.

²² Uwzględniając zamówienie uzupełniające udzielone wykonawcy przebudowy dróg nr 2808L i 2304L przez ZDP w dniu 2 września 2014 r. (umowa Nr liN.245.8.R.2014), wysokość wymierzonej i wyegzekwowanej kary z tytułu wad warstwy ścieralnej i wiążącej nawierzchni bitumicznej wynosiła ogółem 153.716,65 zł.

- nr 2812L gwarancja w zakresie odpowiedzialności Gwaranta z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania robót określonych w umowie wygasła w dniu 14 października 2017 r., natomiast z tytułu nieusunięcia wad lub usterek obowiązuje do dnia 29 września 2024 r.

W przypadku trzech ww. zadań nie wystąpiły przesłanki do wykorzystania przez ZDP zabezpieczenia należytego wykonania umów.

(akta kontroli str. 244-245, 447-448, 486, 638-639)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niedokonywaniu przez ZDP systematycznych przeglądów gwarancyjnych na objętych kontrolą przebudowywanych odcinkach dróg nr: 2808L, 2304L, 2833L i 2812L, w tym w szczególności końcowego przeglądu (tzw. „odbioru pogwarancyjnego”) przed dniem upływu terminu gwarancji udzielonym przez wykonawcę przebudowywanych odcinków dróg nr 2808L i 2304L. W przypadku odcinków tych dróg, tuż po upływie okresu gwarancji ZDP stwierdził konieczność wykonania uszczelnienia pęknięć nawierzchni asfaltowej i na swój koszt wykonał prace naprawcze na tych drogach.

(akta kontroli str. 324-326, 496-498, 712-713)

Dyrektor ZDP wyjaśnił, że pracownicy Obwodu Drogowo-Mostowego regularnie dwa razy w miesiącu dokonują przeglądów dróg powiatowych i na bieżąco zgłaszają ewentualne nieprawidłowości i uszkodzenia stwierdzone na drogach powiatowych. Poinformował, że ZDP poczyni starania, aby w przyszłości przeglądy gwarancyjne były przeprowadzane częściej, a pogwarancyjne obligatoryjnie (z udziałem przedstawicieli wykonawców) i przed upływem terminu gwarancji.

(akta kontroli str. 733-736)

OCENA CZĄSTKOWA

ZDP prawidłowo naliczał i egzekwował od wykonawców kary umowne za przekroczenie terminów wyznaczonych do zakończenia przedmiotu umowy oraz za niewłaściwą jakość użytych materiałów i wykonanych robót.

Zarząd podejmował właściwe działania związane z egzekwowaniem od wykonawców robót drogowych odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji za wady przedmiotu umowy. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła niedokonywania systematycznych przeglądów gwarancyjnych przebudowywanych odcinków dróg a także niedokonania przeglądu końcowego w przypadku przebudowanych odcinków dróg nr 2808L i 2304L. W jednym przypadku skutkiem braku systematycznych przeglądów gwarancyjnych była konieczność wykonania prac naprawczych we własnym zakresie.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Egzekwowanie od wykonawców przygotowania i przedstawiania do akceptacji projektów programów zapewnienia jakości dla realizowanych robót drogowych określonych w umowach i w STWiOR.
2. Egzekwowanie od wykonawców realizacji zobowiązania do przygotowania i przedstawiania zatwierdzonych przez organ zarządzający ruchem, projektów organizacji ruchu przed rozpoczęciem przebudowy/remontów dróg.
3. Określanie w opisie przedmiotu zamówienia na przebudowę dróg w SIWZ i w zawieranych umowach wymagań dotyczących zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia.

4. Rejestrowanie w dzienniku budowy wszystkich zdarzeń i okoliczności dotyczących przebiegu prowadzonych robót budowlanych i mających znaczenie przy ocenie technicznej prawidłowości ich wykonywania.
5. Dokonywanie systematycznych przeglądów gwarancyjnych przebudowanych odcinków dróg, w tym w szczególności przeglądów końcowych (tzw. odbiorów pogwarancyjnych) przed dniem upływu okresów gwarancji jakości udzielonych przez wykonawców.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 8 sierpnia 2019 r.

Kontroler
Edward Szempruch
Główny specjalista k.p.

/ - /

.....
podpis

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

/ - /

.....
podpis